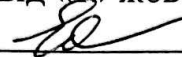

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ ІМЕНІ МИХАЙЛА БОЙЧУКА
(КДАДПМД ім. М. БОЙЧУКА)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора КДАДПМД ім. М. Бойчука
від «1» жовтня 2026 р. № 165-од

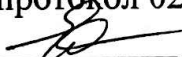
 Олена ОСАДЧА

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ БУЛІНГУ
В КИЇВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ ДЕКОРАТИВНО-
ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
ІМЕНІ МИХАЙЛА БОЙЧУКА
(нова редакція)**

УХВАЛЕНО

Вченою радою КДАДПМД ім. М. Бойчука
від «22» вересня 2026 р.

протокол 02/26-27

 Олена ОСАДЧА

Положення вводиться в дію з 1 грудня 2026 р.
(наказ від «1» жовтня 2026 р. № 164-од)

1.1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення щодо запобігання булінгу в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (далі – Положення) визначає завдання й напрями попередження та захисту психологічного здоров'я, морального й соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу, запобігання та протидію в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука (далі – Академія) будь-яким формам психологічного, фізичного, економічного, сексуального насильства, проявам неетичної поведінки, встановлює права й обов'язки учасників освітнього процесу щодо реагування та вирішення конфліктних ситуацій, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки в службових і приватних стосунках, недбайливого ставлення до постраждалих осіб, недопущення дискримінаційних діянь в Академії.

1.2. Положення розроблене з урахуванням вимог Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України від 18.12.2019 №2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Указу Президента України від 21.09.2020 №398/2020 «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства», Постанов КМУ «Про затвердження порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 № 658, «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорсткого поводження з дітьми» від 04.06.2025 № 658, Наказів МОН України від 20.03.2020 № 420 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2020 року № 293», від 26.02.2020 № 293 «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендації щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами», Листів МОН України від 14.08.2020 № 1/9-436 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження протидії булінгу (цькуванню)», від 29.01.2019 № 1/11-881 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII», від 29.12.2018 №1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу», від 18.05.2018 №1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 28.10.2014 №1/9-557 «Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей», Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, «Положення про політику протидії дискримінації й сексуальним домаганням та підтримки рівності в Київській державній академії декоративно-

прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука».

1.3. Суб'єктами цього Положення є науково-педагогічні та педагогічні працівники, інші працівники Академії, батьки (опікуни) та здобувачі освіти.

1.4. Норми та правила цього Положення є однаковими для всіх учасників освітнього процесу в Академії.

1.5. Положення, зміни й доповнення до нього затверджується рішенням Вченої ради Академії та вводяться в дію наказом ректора.

1.6. Основною метою щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу в Академії, формування негативного ставлення до булінгу (цькування), захист психологічного здоров'я та соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу в Академії.

1.7. Головними завданнями щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) є:

- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу Академії про булінг (цькування), його причини й наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- навчання ефективних форм спілкування;
- корекція поведінкових деструкцій;
- навчання стратегій конструктивного вирішення конфліктних ситуацій;
- розвиток адекватного рівня самооцінки;
- формування навичок саморегуляції поведінки;
- розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема: розуміння та сприйняття цінності прав і свобод людини, вміння відстоювати свої права й поважати права інших.

2. ВИЗНАЧЕННЯ БУЛІНГУ ТА ІНШИХ ВИЯВІВ НЕЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

У цьому Положенні терміни застосовані в таких значеннях:

2.1. **Булінг (цькування)** – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю постраждалої особи.

2.1.1. Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), постраждала особа (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування постраждалої особи інтересам кривдника та/або спричинення соціальної ізоляції постраждалої особи;
- **грумінг (цькування)** – психологічна маніпуляція насильників, маскуванню агресії за піклуванням. Суть цієї тактики полягає в тому, що та сама людина напоказ може проявляти симпатію до підопічних, жартувати, робити компліменти, цікавитись їхнім життям (і водночас при індивідуальному спілкуванні з підопічними виявляти насильство в певній формі), щоб ніхто не помітив, що така приязна особа має потяг до насильства.

2.2. Дискримінація за будь-якою ознакою – прецедент, ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного й соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами та свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними й необхідними.

2.3. Економічне насильство – форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

2.4. Запобігання випадкам булінгу (цькування) / мобінгу та іншим виявам неетичної поведінки – система заходів, що здійснюється учасниками освітнього процесу, спрямованих на підвищення рівня їхньої обізнаності щодо форм, причин і наслідків насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки в приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

2.5. Інші вияви неетичної поведінки – мобінг, дискримінація за будь-якою ознакою, сексуальні домагання.

2.6. Кібербулінг (електронний булінг, інтернет-мобінг) – форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації з метою розміщення в соціальних мережах, форумах, чатах, мобільних додатках інформації, яка принижує честь і гідність особи, її залякування або провокація задля отримання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань.

2.7. Конфлікт – відкрите чи приховане протистояння протилежно спрямованих, несумісних потреб, інтересів, соціальних установок, планів тощо в свідомості окремої особи, яке виникає в між особистісних взаємодіях окремих осіб чи груп.

2.8. Кривдник – особа, яка вчиняє булінг (цькування) та інші вияви

неетичної поведінки щодо учасників освітнього процесу.

2.9. **Мобінг (цькування)** – систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі й гідності працівника, його ділової репутації, в тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов'язків, що проявляються в формі психологічного та/або економічного тиску, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, в тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність.

2.10. **Постраждала особа** – працівник Академії або здобувач освіти, щодо якого був вчинений булінг (мобінг) та/або інші прояви неетичної поведінки.

2.11. **Протидія булінгу (мобінгу) та інших проявів неетичної поведінки** – система заходів, що здійснюються учасниками освітнього процесу, спрямованих на припинення булінгу (мобінгу) й інших проявів неетичної поведінки, надання допомоги та захисту постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків булінгу (мобінгу).

2.12. **Психологічне насильство** – форма насильства, що включає словесні образи, погрози, в тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, **спрямовані** на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали в постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

2.13. **Спостерігачі** – свідки та (або) безпосередні очевидці випадків булінгу (цькування) й інших проявів неетичної поведінки.

2.14. **Фізичне насильство** – форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

3. ОЗНАКИ БУЛІНГУ

3.1. До булінгу (цькування) в Академії належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, для проведення заходів, коридорами, вбиральнями, гуртожитком тощо) та/або поза межами Академії під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи Академії та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою ректора, в тому числі дорогою до/з Академії.

Вимоги роботодавця щодо належного виконання працівником трудових обов'язків, зміна робочого місця, посади працівника або розміру оплати праці в порядку, встановленому законодавством, колективним або трудовим договором, не вважаються мобінгом (цькуванням). Вимоги та дії суб'єктів, учасників освітнього процесу, а саме науково-педагогічних і педагогічних працівників щодо належного виконання здобувачами освіти своїх обов'язків

згідно зі встановленими нормами та правилами, не вважаються мобінгом (цькуванням).

3.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін (кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу/мобінгу), спостерігачі (за наявності)).

3.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в Академії, є:

- замкненість, тривожність або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху;
- ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення;
- різка зміна звичної поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати навчальні заняття з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та/або ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та/або погане самопочуття;
- пошкодження чи зникнення особистих речей;
- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального(інтимного)характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео-, аудіо матеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та/або особистих речей.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО БУЛІНГУ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЙОГО ПРОЯВАМ

4.1. Спеціально уповноважена (відповідальна) особа зобов'язана:

- зорганізувати контроль за виконанням заходів, спрямованих на запобігання та протидію в Академії булінгу (цькування) та іншим проявам неетичної поведінки;
- здійснювати контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного й соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання або іншими ознаками;
- сприяти створенню безпечного освітнього середовища в Академії, вільного від булінгу (цькування) й інших проявів неетичної поведінки та вживати заходів для надання соціальних, психологічних та освітніх послуг працівникам і здобувачам освіти, які вчинили, стали свідками або постраждали від булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки;
- в разі виявлення ознак булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки інформувати про це адміністрацію Академії.

4.2. Здобувачі освіти Академії мають право на:

- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі й гідності, будь-яких форм насильства й експлуатації, булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки, пропаганди та агітації, що завдають шкоди їхньому здоров'ю;
- отримання соціальних, психологічних та освітніх, виховних послуг як особа, що постраждала від булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки.

4.3. Здобувачі освіти Академії зобов'язані:

- поважати гідність, права, свободи й законні інтереси всіх учасників освітнього процесу в Академії, дотримуватись етичних норм;
- не вчиняти булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, до здоров'я інших, до довкілля;
- дотримуватися чинного законодавства, організаційно-розпорядчих та установчих документів Академії;
- інформувати адміністрацію Академії про факти булінгу (цькування) та інші прояви неетичної поведінки стосовно здобувачів освіти й працівників, спостерігачами яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

4.4. Здобувачі освіти Академії мають право на:

- повагу до гідності;
- захист професійної честі;

- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства й експлуатації, в тому числі булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки.

4.5. Працівники Академії зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи й законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- особистим прикладом утверджувати повагу до суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, гуманізму, толерантності;
- не вчиняти булінг (цькування) та інші прояви неетичної поведінки;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі й гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди й агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, дотримуватися установчих документів і правил внутрішнього розпорядку Академії, виконувати свої функціональні обов'язки;
- інформувати керівництво Академії про факти булінгу (цькування) та інші вияви неетичної поведінки стосовно здобувачів освіти, працівників Академії, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення таких протиправних діянь.

4.6. Батьки (опікуни) здобувачів освіти Академії мають право:

- отримувати інформацію про діяльність Академії, в тому числі щодо надання соціальних, психологічних та освітньо-виховних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування) й інших виявів неетичної поведінки, стали його свідками або вчинили булінг (цькування) й інші вияви неетичної поведінки;
- подавати заяви щодо випадків булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки стосовно здобувача освіти;
- вимагати повного й неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки стосовно здобувача освіти.

4.7. Батьки (опікуни) здобувачів освіти Академії зобов'язані:

- сприяти адміністрації Академії в проведенні розслідування випадків булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки;
- проводити профілактичні бесіди зі своїми дітьми з метою запобігання булінгу (цькування) та інших проявів неетичної поведінки в Академії;
- виконувати рішення та рекомендації за результатами розгляду скарг на булінг (цькування) й інші вияви неетичної поведінки в Академії.

4.8. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу в Академії має бути спрямована на:

- створення безпечного та здорового освітнього середовища в Академії;
- визначення стану, причин і передумов можливого поширення в Академії насильства, зокрема булінгу;
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу

про насильство, зокрема булінг;

- формування в учасників колективу ненасильницької моделі поведінки, культури діалогу та безконфліктного стилю комунікації;

- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання булінгу й іншим виявам неетичної поведінки.

5. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ФАКТИ ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ

5.1. Будь-який працівник Академії, здобувач освіти Академії, інший учасник освітнього процесу Академії, який помітив прояви, що можуть свідчити про випадок булінгу, чи виявив ознаки насильства стосовно учасника колективу, повинен повідомити про це ректору Академії. Таке повідомлення може бути подане в усній або письмовій формі, в тому числі анонімно.

У разі, якщо в учиненні насильства підозрюється ректор, повідомлення подається до Міністерства культури України, яке зобов'язане забезпечити виконання завдань і функцій, передбачених для керівника суб'єкта, визначених абзацами 8–10 п. 5 Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.

5.2. Кожне повідомлення, що надійшло до ректора Академії, реєструється в день його надходження. Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час (відповідно до закону), його реєстрація відбувається в перший після нього робочий день.

5.3. Протягом однієї доби з дня реєстрації повідомлення ректор Академії зобов'язаний його розглянути.

5.4. У разі виявлення ознак булінгу ректор Академії зобов'язаний:

1) невідкладно (у термін, що не перевищує трьох годин із часу виявлення ознак булінгу):

- вжити заходів для припинення булінгу й унеможливлення повторного їх учинення;

- поінформувати про це батьків здобувача освіти, якщо останній є неповнолітнім;

- письмово поінформувати уповноважений підрозділ органу Національної поліції України за місцем розташування Академії з одночасним інформуванням про це територіального органу Національної соціальної сервісної служби України, Державної служби у справах дітей;

- за потреби викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;

2) не пізніше ніж протягом трьох робочих днів від дня отримання повідомлення скликати засідання тимчасової Комісії з розгляду випадків булінгу (далі – Комісія).

5.5. У разі невиявлення ознак булінгу інформація, викладена в повідомленні, аналізується щодо наявності ризиків булінгу, після чого вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

5.6. Порядок формування й затвердження складу Комісії, регламент її роботи, мета, завдання, принципи її діяльності, права і обов'язки членів комісії визначаються Порядком реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.

Факт вчинення булінгу встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили, й не є метою чи завданням Комісії.

Рішення Комісії ухвалюються з обов'язковим дотриманням принципу інтересів здобувача освіти. Комісія зобов'язана забезпечити право здобувача освіти бути вислуханим відповідно до його віку й рівня зрілості.

Вислуховування здобувача освіти на засіданні Комісії здійснюється безпосередньо в присутності батьків або їхніх представників і за участю практичного психолога. Батьки можуть надати письмову згоду щодо проведення вислуховування здобувача освіти без їхньої участі. Здобувач освіти може надати в письмовій формі інформацію про факт насильства або іншу відому інформацію.

Факт вислуховування здобувача освіти, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції підлягають обов'язковій фіксації в матеріалах розгляду.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення приймається Вченою радою Академії та вводиться в дію наказом ректора Академії.

6.2. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться в установленому порядку.

6.3. Положення має бути доведене до всіх працівників і здобувачів освіти Академії через оприлюднення на офіційному вебсайті Академії.